

**Ed.**

**250. Frumvarp**

til laga um hafnargerð í Ólafsvík.

Flutningsmaður: Halldór Steinsson.

1. gr.

Til hafnargerðar í Ólafsvík veitast úr landssjóði allt að 175000 — eitt hundrad sjöttu og fimm þúsund — krónur, gegn þreföldu fjárframlagi úr hafnarsjóði Ólafsvíkur. Fjárhæð þessi greiðist hreppsnefnd Ólafsvíkur að sömu til-  
tölu og hafnarsjóður leggur fram til fyrirtækisins árlega.

2. gr.

Landsstjórninni veitist heimild til að ábyrgjast fyrir hönd landssjóðs allt að 525000 — fimm hundruð tuttugu og fimm þúsund — króna lán, er hreppsnefnd Ólafsvíkur kann að fá til hafnargerðar.

3. gr.

Sjerhver er skyldur til að láta af hendi mannvirki og land, er þarf til að gera höfnina, eða undir brautir og vegi í þarfir hafnarinnar, svo og leyfa, að tekið verði í landi hans, hvort heldur er grjót, mól eða önnur jarðefni, og þola þær eignarkvaðir, óhagræði eða takmörkun á afnotarjetti, sem hafnargerðin hefir í för með sjer, allt gegn því, að fullar bætur komi fyrir. Náist ekki samkomulag um bæturnar, skulu þær ákveðnar með mati tveggja dómkvaddra manna, að tilkvöddum báðum málsaðiljum. Kostnaður við matið greiðist úr hafnarsjóði Ólafsvíkur. Nú vill annarhvor málsaðilja ekki una mati, og getur hann heintað yfirmat, en gera skal hann það innan 14 daga frá því að matsgerð er lokið. Yfirmatið skal framkvæmt á sama hátt af 4 dómkvödd-

um mönnum. Kostnaðinn við yfirmatið greiðir sá, er þess hefir krafist, ef matsupphæðinni verður ekki breytt meira en sem nemur 10% af hinni ákveðnu endurgjaldsupphæð. Ella greiðist kostnaðurinn úr hafnarsjóði Ólafsvíkur. Landsjóði ber ekki endurgjald fyrir þær eignarkvaðir, óhagræði eða takmörkun á afnotarjetti, sem um ræðir í grein þessari.

#### 4. gr.

Meðfram strandlengjunni umhverfis höfnina má ekki gera í sjó fram neina bryggju eða önnur mannvirki, nje fylla upp eða dýpka út frá landi, nema samþykki hreppsnefndar og stjórnarráðs komi til.

Sá, sem vill gera eitthvert slíkt mannvirki, skal senda hafnarnefndinni beiðni um það, og skal beiðninni fylgja lýsing á því, svo og uppdráttur, ef með þykir þurfa, í tvennu lagi, og heldur hafnarnefndin öðru eintakinu af hvoru þeirra eftir. Hafnarnefndin afgreiðir síðan málið til hreppsnefndar, sem ákveður, hvort leyfið skuli veitt. Skjóta má þó þeirri ákvörðun undir úrskurð stjórnarráðsins.

Sá, sem fengið hefir leyfi til að gera slíkt mannvirki, skal skyldur að halda því svo við, að engin hætta stafi af því.

Brot gegn þessari grein varðar sektum frá 10--200 krónum, og hafnarnefndin getur látið nema burtu mannvirkið á kostnað eiganda.

Nú hefir bryggja eða annað mannvirki í sjó fram legið ónotað í 5 ár samfleytt, og er þá hafnarnefnd heimilt að láta taka það burt, án endurgjalds til eiganda.

#### 5. gr.

Hreppsnefnd Ólafsvíkur hefir á hendi stjórn hafnarmálefna undir yfirumsjón stjórnarráðs Íslands.

#### 6. gr.

Framkvæmd hafnarmála og eftirlit með höfninni skal fela hafnarnefnd, er hreppsnefndin kys til eins árs í senn.

Í hafnarnefnd sitja 5 menn, 2 úr hreppsnefnd og 3 utan hreppsnefndar; þar af 2 úr tölu sjómanna og 1 úr tölu kaupmanna. Geta þeir ekki skorast undan endurkosningu fyrri en þeir hafa setið í nefndinni 6 ár samfleytt.

Nefndin sjer um viðhald og endurbætur á höfninni, stýrir öllum framkvæmdum, er þar að lúta, og annast fjárhald hafnarinnar og reikningskil fyrir hönd hreppsnefndar.

#### 7. gr.

Hreppsnefndin skipar starfsmenn hafnarinnar, eftir tillögu hafnarnefndarinnar.

#### 8. gr.

Eigum hafnarsjóðs má að eins verja í þarfir hafnarinnar. Hreppssjóður ábyrgist skuldir hafnarsjóðsins, og hreppsnefndin hefir ábyrgð á eigum og fje hafnarinnar.

9. gr.

Hreppsnefndin má ekki án leyfis stjórnarráðsins selja eða veðsetja fasteignir hafnarsjóðsins, eða kaupa nokkrar nýjar fasteignir, taka stærri lán eða lán til lengri tíma en að þau verði borguð aftur af tekjum þess árs, sem fer í hönd, nje endurnýja slik lán eða fresta borgunartímanum, og ekki heldur gera nein þau mannvirki við höfnina, sem eru svo stórvaxin, að árstekjurnar hrökkvi ekki til að koma þeim í framkvæmd.

10. gr.

Til þess að standa straum af kostnaði við byggingu og viðhald hafnarvirkja og til árlegs rekstrarkostnaðar hafnarinnar er heimilt að innheimta gjöld þau, er hjer segir, af skipum og bátum, er hafna sig á hinni löggiltu höfn Ólafsvíkur, eins og takmörk hennar verða ákveðin með reglugerðinni, svo og af farmi þeirra:

1. Lestagjald.
2. Vitagjald.
3. Vörugjald. Undanskildar skulu þó vörur þær, er samkvæmt farmskrá skipsins eiga að fara til annara hafna á landinu, ef þær eru ekki settar á land.
4. Bryggjugjald af skipum, er leggjast við bryggjur hafnarinnar.
5. Festargjald af skipum, er nota festar hafnarsjóðs.

Gjöld þessi, sem og gjöld fyrir afnot af öðrum eigum hafnarinnar, skal ákveða í reglugerð, er hreppsnefnd Ólafsvíkurhrepps semur og stjórnarráð Íslands staðfestir, og skal í henni ákveða, hver skuli greiða þau og innheimta.

Herskip og skemtiskip skulu vera undanþegin gjöldum samkv. 1.—3. lið greinarinnar.

11. gr.

Nú má álita, að tekjurnar af gjaldstofnum þeim, sem heimilaðir eru í 10. gr., hrökkvi ekki fyrir árlegum útgjöldum hafnarinnar, og getur þá hreppsnefndin, með sjerstöku samþykki ríkisstjórnar fyrir hvert ár, ákveðið að leggja megi aukatoll á að- og útflutningsskyldar vörur. Gjaldið má þó aldrei fara fram úr 4% af tolli þeim, er greiða ber í landssjóð. Gjald þetta innheimtir hreppstjóri, og fær hann í innheimtulaun 2%. Gjald þetta, sem og gjöldin samkvæmt 10. gr., má taka lög taki.

12. gr.

Reikningsár hafnarsjóðsins er almanaksárið.

13. gr.

Fyrir 1. nóvember ár hvert ber hafnarnefnd að leggja fyrir hreppsnefnd frumvarp til ályktunar um tekjur og gjöld hafnarinnar á komandi ári. Áætlun þessi skal fullsamin fyrir lok nóvembermánaðar. Áætlunin sendist stjórnarráðinu til samþykta fyrir árslok, ásamt nauðsynlegum skýringum á einstökum gjaldliðum og tekjuliðum.

14. gr.

Nú hefir hreppsnefndin í hyggju einhverjar meiri háttar aðgerðir við höfnina, eða hún vill gera einhverjar þær ráðstafanir, er samþykki stjórnarráðsins þarf til, og skal hún þá senda stjórnarráðinu sjerstaka tillögu um það efni. Skal það gert svo tímanlega, ef kostur er, að samþykki stjórnarráðsins geti komið til, áður en hún lætur fjárhagsáætlun hafnarinnar fara frá sjer.

15. gr.

Komi það í ljós þegar fram á árið liður, að óumflýjanlegt sje að sinna einhverjum aðgerðum utan áætlunar, eða fara fram úr áætluðum fjárupphæðum, ber hafnarnefnd að tilkynna það hreppsnefnd í tæka tíð. Fallist hún á tillögur hafnarnefndar, skal þegar leita samþykkis stjórnarráðsins til þess, að vikja megi frá áætluninni. Fyr má eigi framkvæma verkið nje stofna til tekjuhalls.

16. gr.

Við lok hvers reikningsárs, og ekki síðar en fyrir lok febrúar, skal gera reikning yfir tekjur og gjöld hafnarinnar á hinu liðna ári, og efnahagsreikning hennar. Reikningana skal endurskoða á sama hátt og hreppsreikninga, en úrskurða af stjórnarráðinu.

17. gr.

Að öðru leyti skal ákveðið með reglugerð, er hreppsnefndin semur og stjórnarráðið staðfestir, alt það, er lýtur að greiðri og hættalausri umferð um höfnina, góðri reglu og öðru höfninni viðvíkjandi, er við þykir eiga. Í reglugerðinni má ákveða sektir fyrir brot gegn henni, 10—500 krónur.

Sektir samkvæmt lögum þessum renna í hafnarsjóð.

18. gr.

Sem almenn lögreglumál skal með þau mál farið, sem rísa út af brotum gegn 4. gr. laga þessara og reglugerðum þeim, er settar verða samkvæmt þeim.

Greinargerð.

Eins og kunnugt er eru einhver auðugustu fiskimið þessa lands í kring um Snæfellsnes. Margra alda reynsla hefir sannað, að fiskur bregst næstum

aldrei á þessum miðum, og því er það, að þar er sóttur sjór allan tíma árs. En þótt nú svo sje, að fiskisæld sje mikil á þessum slóðum, þá hefir nú á síðustu árum verið kyrstaða og sumstaðar jafnvel afturför í sjávarútvegi víða á Snæfellsnesi. Þetta stafar af hafnleysinu. Þar er ekki um neinar tryggar hafnir að ræða, að minsta kosti ekki í þeim skilningi, að þar sje hægt að reka þilskipa- eða vjelbátaútgerðir og því síður útgerðir í stærri stíl. Afleiðingin af þessu hafnleysi er eðlilega sú, að sjávarútvegur er í þessum stöðum rekinn með svipuðu fyrirkomulagi og fyrir mörgum öldum, eða með öðrum orðum nær eingöngu á opnum bátum. Það er nú augljóst, að slíkur rekstur á sjávarútvegi er orðinn úreltur og ætti að hverfa úr sögunni hjer á landi, þar sem honum fylgir meiri lífshætta en nokkrum öðrum útvegi, auk þess sem hann gefur svo margfalt minna í aðra hönd. Ef litið væri á tölu þeirra manna, sem drukknað hafa frá Snæfellsnesi nú á síðustu 20 árum, þá mundi sú tala, betur en margt annað, geta sannfært menn um, hve brýn þörf er fyrir höfn á nesinu.

Það er langt síðan að menn fundu til þessarar þarfar, og nú á síðustu árum hefir verið gerð gangskör að því að láta rannsaka, hvar tiltækilegast mundi vera að byggja slíka höfn. Niðurstaðan af þeim rannsóknum hefir orðið sú, að heppilegasti staðurinn til slíkrar hafnargerðar væri Ólafsvík, bæði með tilliti til kostnaðar og frambúðar.

Það er engum vafa undirorpið, að ef höfn væri bygd á Snæfellsnesi, mundi þar innan skamms rísa upp stórt kaupún, því að, eins og áður hefir verið bent á, eru skilyrði fyrir útgerð þar að öðru leyti einhver hin bestu á landinu — fiskur nærri landi allan tíma árs.

Í sambandi við þetta mál má geta þess, að ef góð höfn væri bygd á þessu svæði, má telja víst, að sildarútvegur yrði rekinn þaðan í smærri eða stærri stíl. Í kring um Snæfellsnes verður venjulega fyrst vart síldar að vorinu, og hún heldur sig oft inni á Breiðafirði langt fram á haust.

Þegar nú litið er á það, hve góð skilyrði eru fyrir hendi til að reka sjávarútveg í stórum stíl frá Snæfellsnesi, þá er það engum efa bundið, að höfn, ekki dýrari en hjer er farið fram á að byggja, mundi vel geta borið sig, og þyrfti því ekki að koma til þess, að ríkissjóður biði neinn halla af þátttöku í fyrirtækinu. Þess má og geta, að jörðin Ólafsvík er eign ríkissjóðs, og þeim mun frekari ástæða til, að hann leggi af mörkum fje til hafnargerðarinnar.

Landssjórnin hefir látið fara fram rannsókn og mælingar á hafnarsvæðinu. Þessum mælingum er nú lokið, og hefir Kirk verkfræðingur húið til uppdrátt af þessari fyrirhuguðu höfn og áætlað, að hún muni kosta um 700 þúsund krónur. Verkfræðingurinn telur víst, að slík höfn mundi verða trygg fyrir þilskip, vjelbáta og smærri gufuskip, 4—500 tonna, en með því væri líka tilganginum náð, sem sje, að efla sjávarútveg á Snæfellsnesi og gera landsmönnum kleift að notfæra sjer þau auðæfi, sem sjórinn hefir að geyma á þessum stöðvum.